

Franz COURTH, *Marienerscheinungen*, w: *Lexikon der katholischen Dogmatik*, hrsg. von W. Beinert, Freiburg im Breisgau 1991. Herstellung: Freiburger Graphische Betriebe 1997, 358–359.

Zjawienia maryjne *Objawienie*. – Zjawienia maryjne są wyrazem darów charyzmatyczno-mistycznych, należących do żywej historii Kościoła. Należy je określić jako *wydarzenia immanentno-świadomościowe*, jako tzw. *wyobrażeniową lub imaginacyjną wizję* i przez to jako fenomen mistyczny. Inaczej niż przy tzw. zjawieniach cielesnych, w których oddziaływanie na zmysły wychodzi od obiektu zewnętrznego, zjawienia maryjne określa się lepiej jako wyobrażenia psychogenne; tu Bóg oddziałuje wspierająco i prowadząco na życie duszy człowieka, i pozwala mu zobaczyć zmysłowo (widzialnie i słyszalnie), niewidzialne w normalny sposób osoby (Chrystusa, Maryi, świętych) lub wydarzenia przeszłe (Narodzenie lub Ukrzyżowanie Chrystusa), jako teraźniejsze. – (1) *Pismo Święte* mówi o zjawieniu Anioła Bożego we śnie (Mt 1,20; 2,12.19), Eliasza (Łk 9,8), przede wszystkim jednak o zjawieniach Zmartwychwstałego (1Kor 15,8). Chodzi tutaj jednak przede wszystkim o *osobiste spotkania* Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego z wieloma znanymi z imienia konkretnymi osobami, w których dał im się poznać jako żyjący. *Podobieństwo* do zjawień maryjnych polega na tym, że otwiera się tu niektórym uczniom istotna zasłona rzeczywistości Boga, ukrytej dla wszelkiego rodzaju ludzkiego poznania. Jednocześnie zaznaczona jest także różnica: polega ona na tym, że zjawienia Zmartwychwstałego należą konstytutywnie do historii Objawienia pierwotnego Kościoła i pozostają konstytutywne dla dalszego poznania wiary. Nie dotyczy to zjawień maryjnych. – (2) Dalsza historia wiary pyta, jak już w *NT* (1Kor 14,37–40), o kryteria daru mistyczno-prorockiego. Jako główne kryterium przyjmuje się – od Didache (11) – świadectwo życia proroka, oparte na nauczaniu i sposobie życia Jezusa. Jest ono konsekwentnie rozwijane przez nauczycieli życia duchowego. Tomasz z Akwinu (*STh* II – II 1,74) widzi pozytywny sens takich darów łaski w tym, iż wzmacniają one życie moralne w wiernych, nie głoszą jednak żadnych nowych prawd objawionych. – (3) Zjawienia maryjne – według nauki kościelnej – należy przyporządkować do objawień prywatnych. Należy się im ludzka wiara wynikająca z reguł mądrości. Możliwe są pełna respektu odmowa i krytyczna wstrzeźliwość (*DS* 3011). – (4) Teologia ewangelicka nie odrzuca całkowicie zjawień maryjnych, jako należących do charyzmatyczno-mistycznych darów Kościoła. Zalicza je do owych fenomenów chrześcijańskiej religijności, „które nigdy nie otworzą się racjonalnemu wyjaśnieniu i nie nadają się do sproblematyzowania zarówno przez spirytualistyczne skrót w teologii szkolnej, jak i przez bazujące na klasycznej nauce przyrodniczej pojęcie rzeczywistości” (D. Rößler, *RGG*³ IV 762). – (5) Celem mariofanii (jak i w ogóle objawień prywatnych) nie jest rozszerzanie nauki wiary, lecz zachowanie praktyczne wierzących; są impulsem prorockim dla

serca i woli, by przyjętą treść Objawienia dostosować z nową siłą do specyficznej sytuacji czasowej. Są one przy tym charyzmatycznym znakiem solidarności, przekraczającym czasy i narody, dla wszystkich należących do Chrystusa. W i wraz z objawiającą się Maryją spotyka się owa „rzesza świadków” (Hbr 12, 1), która otacza trud chrześcijański.

Lit.: a) H. M. Köster, *Die Frau, die Christi Mutter war II* (Aschaffenburg 1964, 2) 114–120; L. Scheffczyk, *Die theologischen Grundlagen von Erscheinungen und Prophezeiungen* (Leutesdorf 1982); R. Laurentin, *Marienerscheinungen im Glauben der Kirche*: M. Seybold (Hrsg.), *Maria im Glauben der Kirche* (Eichstätt 1985) 112–131. – b) K. Rahner, *Visionen und Prophezeiungen* = QD 4 (Freiburg 1958, 2); L. Volken, *Die Offenbarungen in der Kirche* (Innsbruck 1965). – c) G. Rovira (Hrsg.), *Der Widerschein des Ewigen Lichtes* (Kevelaer 1984), darin bes. J. Schumacher, *Privatoffenbarungen und Marienverehrung*, 66–88; J. B. Torelló, *Echte und falsche Erscheinungen*: ebd. 89–107.

Tłumaczenie z jęz. niemieckiego:

Ks. Wojciech Borowski

Wyższe Seminarium Duchowne w Elblągu